

Dr. H.F. Kohlbrugge

Tekst: 1 TIMOTHEUS 1 vers 15b.

Van welke ik een voornaamste ben.

Daarbij dan blijft het, mijn Geliefden: *Jezus Christus is in de wereld gekomen, om de zondaren zalig gemaakt te hebben.* Niet is een Wet in de wereld gekomen, om zondaren zalig gemaakt te hebben; want een Wet zegt: "Doe dat, en gij zult leven." Wie de Wet zal gedaan hebben, die zal zichzelf het leven verworven hebben; die is een heilige en geen zondaar; die behoeft ook niet zalig gemaakt te worden door een ander: die zal zichzelf zalig gemaakt hebben. Maar het "doe dat" wordt niet gevonden bij de bewoners van het stof; daarom zijn wij allen van nature des doods. Immers het is alles zonde, alles bevuilend en onrein, wat een mens doet, hij zij wie hij zij. De mens, zoals hij is, deugt volstrekt niet meer bij het "doe dat" der Wet, hij kan daarmee niets beginnen; daarom is ook elk werk, dat uit zijn handen komt, van voren af aan, verkeerd en verworpen, zonder betekenis en waarde.

Door de ongehoorzaamheid van éénen is de zonde in de wereld ingekomen, en door de zonde de dood; deze dood is tot allen doorgedrongen; in deze dood hebben allen gezondigd en zondige wij allen. (Rom. 5:12) Wat zullen wij de dood in onze laatste ure voorhouden? Wat de duivel, die daar staan zal met allerlei beschuldigingen, als wij in het oordeel moeten verschijnen? Wat kan ons een goed geweten voor God geven, voor wie wij verschijnen moeten, om rekenschap te geven van al hetgeen wij gedaan hebben? Mijn Geliefden! Alleen deze daadzaak, dit feit: "Christus Jezus is in de wereld gekomen, om de zondaren zalig gemaakt te hebben" is een vaste grond onder de voeten, schenkt een zeker houvast aan het hart, als het hart breekt, als alle grond verdwijnt, en de mens niets ziet dan zonden en wederom zonden, zonden, waaraan wij lang niet meer hebben gedacht, die over ons heenslaan als golven en baren en op onze ziel liggen als geweldige bergen. Alleen deze daadzaak, dit feit: "Christus Jezus is in de wereld gekomen, om de zondaren zalig gemaakt te hebben", in gelove aangegrepen, legt duivel, zonde en dood, legt het beangstigend geweten het stilzwijgen op, zodat zonde en dood verre van ons moeten vlieden, en het hart vervuld wordt van de heerlijkheid Gods in het Aangezicht van Jezus Christus. Indien wij waarlijk bekeerd zijn, indien wij wat ondervonden, wat doorgemaakt hebben, zo zal het, staat het recht met ons, daartoe hebben gediend, dat wij getuchtigd zijn en geleerd hebben, om in alles en voor alles van onszelf in elk opzicht af te zien, het zij wij ons vroom of goddeloos bevinden, en het enig getrouwe en aller aannemingswaardig woord aan te grijpen, van ganser hart aan te nemen en ons daarop te verlaten, dat "Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren verlost, zalig gemaakt te hebben." Het is maar de vraag, of wij in waarheid zondaren zijn en zondaren willen zijn. De verlegenheid, waarin zich menigeen bevindt; de vijandschap, die bij de een en ander wakker wordt, wanneer hem: "een arme zondaar en een God, alleen rijk in genade" gepredikt wordt; de miskenning der prediking, waar alleen Christus als Zaligmaker van zondaren tot grondslag gelegd wordt; ja ook, dat men zo'n prediking niet op zichzelf toepast, dat men het Woord niet wil laten gelden, dat toch allen levend maakt, ook alle heiligt en reinigt,

ziet, dit alles toont genoegzaam, hoe zwaar het valt, om tot ware zelfkennis te geraken. Men legt weliswaar de zonden op de een schaal, veel en grote zonden, evenwel één zonde en nog een zonde houdt men voor zichzelf terug, die wil men zelf uit de weg ruimen, en op de andere schaal legt men zijn vroomheid, zijn werken, legt men de nieuwe mens, en zoekt zo het evenwicht te bewerkstelligen. Aan Christus wordt er dan ook wel de dank voor toegebracht, maar men wil Hem niet geheel en al en datgene laten zijn, wat Hij is. Daarom wil men zelf ook niet datgene zijn, wat men toch zeer goed weten kon, dat men is, indien men het slechts wil weten. De Almachtige verlene ons de genade door de prediking van Zijn woord en de openbaring Zijns Geestes, dat wij leren en van hart belijden, dat en hoe wij zondaren zijn. Daartoe mogen heden de Apostolische woorden dienen, tot welker volledige behandeling mij heden voor acht dagen de tijd ontbrak.

I.

Gij verneemt het, mijn Geliefden! de Apostel Paulus betuigt hier: "*Onder zondaren ben ik een voornaamste.*" Ik ben het, betuigt hij; hij schrijft niet: Ik was het eertijds. Daarin ligt toch iets opmerkelijks, dat hij betuigt: *ik ben het*, en niet: Ik was het. Waarop mag hij toch wel het oog gehad, aan welke zonde mag hij wel gedacht hebben, toen hij dit van zich betuigde? Hij was immers reeds in het 29^e jaar van zijn genadestaat. Als wij het Boek der Handelingen der Apostelen raadplegen, dan zal wel niemand op zijn gedrag, na zijn bekeuring, het geringste kunnen aanmerken. Hij heeft het aan al de Gemeenten kunnen schrijven: "*Weest Mijn navolgers, gelijk ook ik van Christus.*" (I Korinthe 11: 1; 4: 16) Dat hij sedert die tijd een doodslag zou hebben begaan, gestolen of gelogen zou hebben, of dat hij zijnen naaste zou onteerd of verongelijkt hebben, daarvan lezen wij niets; ook daarvan niets, dat hij, in enige betrekking of verhouding, ongehoorzaam of onrechtvaardig zou geweest zijn. Hijzelf heeft geschreven: "*Ik ben mezelf van geen ding bewust*" (1 Kor. 4:4); en hij betuigt: "*En hierin oefen ik mezelf, om altijd een onergerlijk geweten te hebben bij God en de mensen.*" (Handel. 24: 16) En waarlijk, het is uit zijn ganse gedrag en uit al zijn Brieven als met handen te tasten, dat hij eerst zelf gedaan heeft, wat hij anderen geleerd heeft. Al wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat liefelijk is, al wat wél luidt, zo daar enige deugd is of enige lof, hij heeft dat bedacht. (Fil. 4: 8) Ja gewis, blijmoedig durf ik het uitspreken, dat men neme de Wet naar haar letterlijke of naar haar geestelijke zin, dat is naar die zin, welke God in de letter gelegd heeft, de Apostel Paulus elke toets zal kunnen doorstaan; dat hij op de dag van Christus onberispelijk, zonder enige aanstoot zal bevonden worden; en ik betuig het daarom met alle gewisheid van deze Apostel: *Onder de heiligen is hij de voornaamste.*

En zo'n Apostel heeft Romeinen 7 geschreven! Zo'n Apostel heeft ook van zichzelf bekend: "*Mij is gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zoude, opdat ik mij niet zou verheffen*" (2 Kor. 12:7); zo'n Apostel schrijft in het 29^e jaar van zijn genadestaat: "*Een voornaamste onder de zondaren ben ik.*" Hoe is dat te verstaan?

II.

Keren wij tot onszelf in, dan zullen wij spoedig het antwoord gevonden hebben. Wat denkt gij, dat de Apostel gezocht heeft? Heeft hij zichzelf gezocht, zijn lust en zijn gemak, de bevrediging van eigen hartstochten, daarbenevens zijn eigen naam en eigen eer, of wel Gods geboden, Gods allerheiligste wil?

Ja, Gods geboden, Gods allerheiligste wil, zult u antwoorden. Dat is recht geantwoord; want Farizeeër zijnde, ja van zijn jeugd af aan, is hij slechts daarop uit geweest, om Gods geboden na te komen; ja, toen hij de Gemeente des Heeren vervolgde, meende hij, naar Gods wil te handelen; en het eerste, wat hij de Heere gevraagd heeft, toen Deze hem toeriep: "*Ik ben Jezus van Nazareth, die gij vervolgt*", was dit: "*Heere, wat wilt Gij, dat ik zal gedaan hebben?*" (Hand. 9) Derhalve, Gods geboden, Gods allerheiligste wil heeft hij gezocht. Zoekt u die ook?

- De één ligt in het hospitaal der begeerlijkheid des vleses en is op de bevrediging van zijn boze driften uit.
- Een tweede zint op echtbreuk en zou die wel graag volbrengen.
- Een derde voedt in zijn binnenste de wortel van doodslag.
- Een vierde verscheurt elke door God gelegde band van tedere huwelijksliefde en kinderlijke gehoorzaamheid.
- Een vijfde laat het zich voorprediken: "De geldgierigheid is een wortel van alle kwaad" (I Tim. 6: 10) En doet desniettemin naar wat de gierigheid hem ingeeft, alsof de mens met het ellendige goud en zilver zich ook de hemel en de zegen bemachtigd had.
- Een zesde rooft de eer en de goede naam zijns naasten, hem op allerlei wijze, waar hij kan, door achterklap schendende.
- Een zevende meent, dat hij, om zichzelf in zijn waardigheid en om de orde in zijn huis te handhaven, met schelden, vloeken en dreigen moet regeren, dat hij zijnen naaste met harde en strenge woorden tot zijn plicht moet brengen, of hem van zich moet verre houden.
- Een achtste meent, dat het niet zo letterlijk moet opgevat worden "*dat ook niet de geringste lust of gedachte tegen enig gebod Gods in onze harten immermeer opkome*" (Heidelb. Catechismus Antw. 113), en hij denkt zelfs met de Wet te kunnen handelen naar zijn welgevallen, heden zo, morgen weer anders, heden voor de wereld, morgen voor God.

Ik zou nog wel meer kunnen opnoemen, doch dit zij genoeg tot ontdekking! Intussen zal ook dit u niet mogen verzwegen worden: dat het een niets betekenende kennis van zonde is, als men bij de zonde zich niet Gods gebod voorhoudt, als men, omdat men aan zijn hartstochten de vrije teugel laat, weliswaar bekent: Ik ben een zondaar, een groot zondaar, maar dit alleen daarom, omdat het doordrijven van onze eigen wil en lust er ons van overtuigd heeft, dat wij het zijn. Ik zeg u: een dergelijke belijdenis van zonde blijft onvruchtbaar, omdat men, zodra maar de gedachten op een andere zaak afgeleid worden, snel zal weghuichelen wat men gedaan heeft. Daar is geen ware verbrijzeling, noch voor God noch voor mensen, maar er blijft een harde nek, er blijft hoogmoed, al is men ook voor een omdat gebroken. Want de mens wil niet weten, wat hij is en wat hij gedaan heeft, zolang zijn "ik" bij hem meer geldt, dan de volzalige God en Diens gebod. Velen van u zeggen, dat zij zondaren zijn, drijven evenwel hun wil door, geven aan hun hartstochten toe, jagen na elke vrucht der eigenliefde en kwade luim, en daarbij zal dan toch nog het Evangelie een kostelijk ding heten. Zij willen de geweldige prediking van de genade, en desniettemin doen wat zij willen, niet wat de Heere wil.

III.

Wat is de grond van al deze verschijnselen? Men is geen zondaar, men wil het ook niet mijn: en het allerminst wil men de voornaamste onder de zondaren zijn, te weten in de zin, waarin Paulus dit van zich betuigt heeft. Wanneer de Apostel schrijft: "Onder de zondaren ben ik de voornaamste", dan stond hem gewis voor de geest, wat hij weleer bedreven had, dat hij een lasteraar was geweest, een vervolger en een verdrukker (een smader) zoals hij ook aan de Korinthiërs schrijft: "Want ik ben de minste van de Apostelen, die niet waardig ben een Apostel genaamd te worden, daarom dat ik de Gemeente Gods vervolgd heb." (1 Kor. 15:9) Zo had dan de Apostel niet iets op zijn geweten, waaraan hij zich toenmaals zou hebben schuldig gemaakt, toen hij aan Timothéüs schreef; maar ten tijde, toen hij aan Timothéüs schreef, beleed hij: "Ik ben onder de zondaren de voornaamste", uit de zelfkennis, die hij daaruit opgedaan had, omdat hij de Gemeente Gods vervolgd had en een lasteraar der genade van Christus en een smader van 's Heeren Naam geweest was. Niemand denke, dat hem met deze bewering de troost van deze woorden ontnomen wordt; zo hij verder aandachtig acht geeft, zal hem in stee daarvan des te meer ware troost worden wedergegeven. In het gewone leven blijft men zijns naasten overtreding aldoor gedachtig, en is het dat zich de gelegenheid voordoet, dan toont men het wel, dat men het van zijnen naaste niet vergeten is, dat hij eenmaal in overtreding is gevonden geworden; daar blijft de echtbreker wel een echtbreker, de

leugenaar een leugenaar, de dief een dief, al is het dat hij ook maar éénmaal deze zonde bedreven heeft; maar aan hetgeen men zelf is of gedaan heeft, waarbij het wel letterlijk zou mogen heten: "Welgelukzalig is de man, wie God de zonde bedekt heeft", daaraan is men zeer zelden gedachtig. In het godsdienstige leven gaat het gewoonlijk ook zo, dat men niet gedachtig is aan de reiniging van Zijn vorige zonden. Omdat God de zonden vergeven of niet bezocht heeft, gedraagt men zich ten aanzien van Zijn vorige zonden, als ware men rein uit zijn moeder voortgekomen. Geheel anders ligt het evenwel bij die mens, bij wie ware genade is; geheel anders lag het daarom bij de Apostel. Hij had de zonde niet leren kennen bij de zonde, hij had ze leren kennen in het licht der Wet Gods, als ook bij de heiligheid Gods, en in het licht der genade van Jezus Christus. Bij dit licht had hij ook zichzelf leren kennen. Zo schrijft dan de Apostel dit: "Onder de zondaren ben ik de voornaamste" in dezelfde zin, waarin Job het bekende: "Met het gehoor der oren heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog; daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as" (Job 42: 5, 6); in dezelfde zin, waarin Johannes van zich schrijft: "Toen ik Hem zag, viel ik als dood aan zijn voeten" (Openb. 1:17); en waarin God tot Zijn ganse volk spreekt: "Opdat u het gedachtig zijt en u schaamt en niet meer uw mond opent, vanwege uw schande, wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen u gedaan hebt" (Ezech. 16: 63). Bij de Apostel was alle roem weg; hij kende in elk opzicht geen anderen roem meer, dan het kruis van Christus. Om Gods Wet, gebod en recht was het hem te doen geweest, en bij Gods gebod had hij zich als zondaar, als overtreder van het gebod leren kennen. Bij het licht der heiligheid Gods was het hem openbaar geworden, hoe verderfelijke Die gerechtigheid was, welke hij bij de Wet gezocht had. Bij het licht der genade van Jezus Christus was het hem geopenbaard, hoe verschrikkelijk vijandig tegen *de genade* hij geweest was. Bij de leer des geloofs in Jezus Christus had hij het ingezien, van welke waarde het streven naar werken eigenlijk was. Wat hij als heiligheid nagestreefd had, als iets dat overeenkomstig de Wet was, dat veroordeelde hij later als zonde, als verdoemelijke afgoderij; als een zonde van hoererij en toverij. Uit zijn razen tegen Christus en zijn woeden tegen de Gemeente des Heeren was het hem openbaar geworden, uit zijn smaden en lasteren van de gezegende Naam Jezus, uit het verdrukken, waarmee hij des Heeren heiligen, zijn erfdeel en volk verdrukt had, had hij het leren inzien, hoe het met de gerechtigheid, die uit de wet is, gesteld is. zijn heiligheid, die hij nagejaagd had, was hem uit zijn doen tegen de ware heiligheid tot zonde geworden; en bij de genade van Jezus had hij het geleerd, wat voor een mens hij was, die zich zo verschrikkelijk tegen deze genade verzet had. Daarom schreef hij: "Onder zondaren ben ik de voornaamste."

Hoewel de Heere hem zijn zonden vergeven had, hoewel hij alle rust en allen vrede had in de Heilige Geest, en het tolken male met blijdschap prediken en schrijven kon: "Wie zal verdoemen?" Zichzelf en kon hij het nimmer vergeven, dat hij de Gemeente Gods vervolgd had. Niet, dat hij zich deze zonde voorhield, dat hij er zich over aftobde; niet, dat hij deze zonde wilde ongedaan maken, maar hij bleef haar in die zin gedachtig, dat het bij hem bleef vaststaan: "Ik ben de alleronwaardigste, ik ben de voornaamste der zondaren; zo grof als ik gezondigd heb, heeft niemand gezondigd."

Heerlijk was hem de Wet Gods, heerlijk Gods heiligheid, heerlijk de genade van Jezus Christus, maar bij hem was het uit en voorbij, eens voor altijd een afgesneden zaak; hij weet eens voor altijd met de Wet niets meer uit te richten en ziet zich voor alle anderen tot een voorbeeld gesteld, dat een mens een zondaar is, dat hij verlost, zalig gemaakt wordt, dat deze verlossing en zaligheid alleen daarin bestaat, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, en dat degene, die bij dat woord blijft, die in Christus Jezus gelooft zonder werk, zich door Christus Jezus zal zien verlost en zalig gemaakt ten eeuwige leven. Zo is dan de Apostel aan de reiniging van zijn vorige zonde gedachtig gebleven. Daarom was hem door de genade Gods ook al datgene rijkelijk geschonken, wat wij in de Tweede Brief van Petrus (Hoofdstuk 1: 5 7) lezen: "En gij tot hetzelfde ook alle naarstigheid toebrenge, voegt bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis, en bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid Godzaligheid, en bij de Godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijke liefde, liefde jegens allen." Want waar een eerste, een voornaamste der zondaren is, daar is de genade Gods, zodat het een waarheid is: *Een voornaamste der zondaren*, nochtans der Goddelijke natuur deelachtig, en vol van alle

goede werken, zodat een satan zelf ten laatste er voor moet verstommen, en in zijn binnenste bekennen: "Deze is rechtvaardig, en ik ben het niet."

IV.

Laat ons, mijn Geliefden, uit het gehoorde de onderwijzing ter harte nemen. Hebben wij de moed, de oprechtheid, de liefde tot heil naasten en tot ere Gods, de dankbaarheid tot onze Heere Jezus Christus, en wel zo, dat het ons als vanzelf uit het hart komt, het eveneens uit te spreken en ook zo neer te schrijven: "*Onder de zondaren ben ik de voornaamste*"? Is het niet veeleer waar, dat in menig hart deze gedachte gevonden wordt: "Ik dank U, o God, dat ik niet ben als deze tollenaar"? Ligt het niet in menig hart: "Die en die is er schuld aan, deze en gene omstandigheden, waarin ik mij bevind, zijn er schuld aan, anders zou ik anders zijn, dan ik ben"? Of: "Ik ben, weliswaar, verkeerd en een groot zondaar; wat evenwel die en die gedaan heeft, nee, dat is toch al te erg, nee, zo grof heb ik het toch niet gemaakt"? Dan is men dan de reinigmaking van zijn vorige zonden vergeten en denkt: "Ik ben toch maar een kleine zondaar in vergelijking van deze daar, een wélopgevoed zondaar, ja, wel een zondaar, maar toch een mens van heel goede manieren." Wie is er, die der prediking: "Gij zijt een eerste, een voornaamste der zondaren" zou willen gelijk geven?

Wie wil het met een verbrijzeld hart van zichzelf bekennen, als hij nu twintig jaren en meer op de genadeweg geweest is? En wie wil niet allerwege als een vroom man geëerd zijn en zijn vroomheid erkend zien? Wie om zijn ongerechtigheid bestraft is geworden en nochtans Zijn gerechtigheid handhaaft, die moge de hand in de eigen boezem steken. En dan: "een zondaar", welke betekenis geeft men aan dit woord, indien men dat ook al aangaande zichzelf erkent? dat men zijn hartstochten botviert, dat men de onkuisheid, de dronkenschap, de dieverij, de toornigheid, de oneerlijkheid of onrechtvaardigheid is gevolgd of nog volgt op haar paden? nu , het is wel om het even, van welke wegen God Zich in zijn rechtvaardigheid bedient, opdat het de mens in volle klaarheid voor de ogen sta, dat hij niet is, wat hij van zichzelf waant te zijn. Maar waarom blijft men toch zo gedurig bij de tweede tafel der Wet staan en blijft onderwijl voortgaan met overtreden, en laat de eigenliefde heersen, welke geen God vreest, welke de naaste, waar die in de weg staat, onder de voet treedt of in de rug stoot, zo men anders geen ruimte heeft, en noch op wet of welvoeglijkheid, noch op de Naam Gods acht geeft, alleen maar om te bereiken hetgeen de ogenblikkelijke begeerte of hartstocht ingeeft? Komt dat niet daaruit voort, dat de mens voor en na vergeet, wie hij toch eigenlijk is? vergeet, welke zonden en schulden hem vergeven zijn? Komt het niet daarvandaan, dat hij in zijn hart zichzelf voor gereinigd en geheiligd houdt in plaats van in Christus Jezus; komt het niet daaruit voort, dat men de zonde weliswaar voor verdoemelijk, maar zichzelf voor goed houdt? Intussen als wij zoet water moeten hebben, wat behoren wij dan te verwerpen? Het bitter water of wel de bron, waaruit zulk bitter water opwelt? Indien de bron, moeten wij dan niet uit dat, wat uit ons opwelt, ook leren onszelf eens voor altijd verworpen te hebben? Dit was het, wat Paulus deed. Aan het bittere water, dat uit hem was voortgekomen, had hij het geleerd, zichzelf eens voor altijd te verwerpen, en in een tijd, toen hij schrijven kon: "Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden" (2 Tim 4: 7) van zichzelf van hart te belijden: "*Onder de zondaren ben ik de voornaamste.*"

Of wat maakt de zonde tot zonde? Is dat misschien ons oordeel of ons geweten? Of is het Gods Woord en Gebod? Indien het Gods Woord en Gebod is, moeten wij dan niet bij alle zonden, die wij bedreven hebben en bedrijven, tot de erkentenis komen, dat wij de bron zijn, waaruit de overtredingen van het Woord en van het Gebod Gods voortkomen; zoals dan ook David beleden heeft: "Ik, ik heb gezondigd"; en wederom: "Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen"? Dat elke overtreding van de tweede Tafel der Wet ons tot de erkentenis lelde, hoe wij zondaren zijn tegen de eerste Tafel der Wet, zoals ook weer David dit bekend heeft, zeggende: "Tegen U, U alleen heb ik gezondigd en gedaan dat kwaad is in uw ogen." (Psalm 51) O, mijn Geliefden! wanneer deze bekentenis bij ons is, dat elke zonde een overtreding is van het Woord en Gebod Gods, een misdaad tegen zijn

heilige Majesteit; dat het is oproer tegen de Hemel en ongehoorzaamheid tegen de volzalig en God, dan komen wij eerst in de rechte school, om de schuld niet op de zonde te werpen, maar op onszelf. In die school leren wij dan ook, het Woord en het Gebod Gods meer lief te hebben dan onszelf, dan een ganse wereld en al het zichtbare; maar loeren ook, wat wij uit onszelf met het Woord, de Wet en de geboden Gods kunnen uitrichten; wij leren het verstaan, dat wij bij deze Wet niets anders doen kunnen, dan het openbaar maken, welke grote zondaren wij zijn, juist daar, waar wij meenden de heiligheid lief te hebben en haar na te jagen, juist daar, waar wij meenden ons op alle goede werken te hebben toegelegd. In de school Gods wordt het ons wel openbaar, in welk opzicht wij zondaren zijn; wordt het ons wel openbaar, dat wij, ofschoon in allerlei overtreding ons bevindende, nochtans, zolang wij maar enigszins kunnen, in de tegenstand tegen de gerechtigheid Gods, tegen zijn vrije goedertierenheid in Christus Jezus volharden, en dat wel zo, dat wij ons een vroomheid aanmatigen, die wij toch niet hebben, en onze eigen wegen handhaven en onze eigen wil, om op een andere wijze zalig te worden en recht op het eeuwige leven te verkrijgen, dan waarin het Gode behaagt ons zalig te maken en het recht op het eeuwige leven te schenken.

Hebben wij dat geleerd, en hebben wij desniettemin vergeving bekomen, recht op het eeuwige leven, vrede bij God door Jezus Christus onze Heere, hebben wij alle gerechtigheid, alle vervulling der Wet en van elk gebod gevonden in het bloed van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam, dan zal ook bij ons, uit de bevinding hoe wij ons tegen de genade gekant hebben, de ongeveinsde belijdenis in het hart leven: "Onder zondaren ben ik de voornaamste." Dan zullen wij het met blijmoedigheid belijden: "Ik wil heilig zijn; ik mag niet heilig zijn; Christus is mijn heiligheid, aan Hem heb ik mij te houden." Dan ook zullen wij met de moedert dit troostwoord ter rechter tijd weten te spreken: "Aan mij bijzonder heeft Jezus Christus het aan de dag gebracht, wat Zijn barmhartigheid is en hoe groot zijn lankmoedigheid is; want daar is niemand ooit ter strafplaats weggevoerd en gevonnist die groter zondaar geweest is, dan ik ben."

O, voor de macht der genade, der lankmoedigheid, der barmhartigheid, der liefde van Jezus moet het harde, trotse hart vermurwen en als in tranen wegsmelten; daar moet de harde nek gebroken zijn, zodat men alleen op Hem ziet, op Zijn genade wacht en niet meer naar zichzelf vraagt, ook niet naar wet en werken. Juist uit de bevinding, welk een zonde het is, altijd naar zichzelf te vragen, uit de bevinding, hoe onmogelijk het voor ons is, alleen bij de genade te volharden, aan het "nochtans" des geloofs vast te houden, waar het tegenstrijdige wordt gezien, uit de bevinding, hoe diep in ons hart ingeworteld is de eigengerechtigheid, het ongeloof, het zich voortdurend verzetten tegen de vrije ontferming, tegen de Raad Gods, zoals Hij ons tot het eeuwige leven voeren wil, leert men wel van zichzelf te belijden: "Met mij is het in alle opzichten totaal uit en voorbij; onder zondaren ben ik de voornaamste; maar U Heere Jezus Christus zijt mijn getrouwe Heiland, Gij zijt het alléén; daarop verlaat ik mij nochtans!"

Waarom vraagt toch nog menigeen uwer naar de Wet, hoe duidelijk het hem ook wordt voorgelegd, dat wij tot alles onbekwaam zijn, en dat wij, hoe onbekwaam dan ook, het Woord, dat is, Christus, te geloven hebben, dat dit Woord, Christus, alles voor ons scheidt en daarstelt, zodat alles naar de Geest der heiligmaking is? Waarom dan toch altijd weer deze vraag: "Maar wat zal dan de Wet, waar blijf ik dan met de werken, er moeten toch goede werken aanwezig zijn? Ik vraag dan: "Maar waarom is hem het geloof in Jezus Christus niet genoeg? Is hij dan vergeten, welke zonden hij gedaan heeft? denkt hij er dan volstrekt niet aan, welke zonde hij daarmee bedrijft, dat hij zodanige vraag doet? Ofschoon hem zijn vorige zonden vergeven zijn, getuigen die deswege dan niet juist tegen hem, welk een zondaar, ik zeg niet, hij was, maar welk een zondaar hij is? Wanneer mijn schuldeur mij ook al mijn schulden heeft kwijtgescholden, en ik nu bij hem rijk ben en overvloed heb, zal ik het dan daarom vergeten zijn, welke schulden ik vroeger gemaakt heb? Zal ik het vergeten zijn, hoe ik steeds het bewijs heb geleverd, dat voor hoe verstandig ik mij ook heb gehouden en hoe ijverig ik ook zijn voorschriften bestudeerde, ik evenwel niet in staat was noch in staat ben, mijn eigen zaken te beheren? Daarom, geliefde vriend, vraag niet langer naar wet, gebod, voorschrift en werken, maar daarnaar, dat u alleen blijft in het geloof aan Zijn barmhartigheid, die u

geschied is. Deze barmhartigheid is getrouw, om u van alles te voorzien; blijf u maar bij de belijdenis, of leer het belijden "Onder de zondaren ben ik de voornaamste."

Maar nu iets anders: Waarom stoort zich zo menig uwer in 't geheel niet aan Gods Woord, Wet of Gebod? hij doet zich voor en houdt er zich ook voor, als ware hij gans en al bereid, om in de eeuwigheid over te gaan en voor God te verschijnen, terwijl hij er toch zo weinig naar vraagt, wat zijns naasten is, dat hij er slechts op uit is, dat zijn eigen wil geschiede en zijn rijk gehandhaafd blijve; dat hij mitsdien alleen zichzelf zoekt en het wel openbaart, dat hij niets van de zelfverloochening verstaat, die hem toch door de Heere geboden is, ook zo weinig naar Gods Naam vraagt, dat alles hem in de grond der zaak onverschillig is, indien hij maar in deze wereld zijn lust en hartstocht kan botvieren. Dit komt daaruit voort, dat men geen arm zondaar is, dat men het niet geworden is en het daarom ook niet blijft, en desnietteenstaande zich vleit met het Evangelie, met de genade, met de toekomstige zaligheid.

Mijn waarde! leer het toch van de Apostel, dat hij van alle goede werken vol was, toen hij van zichzelf beleed, wat u van hem vernomen hebt. Begin er toch mede, uzelf weg te werpen met al uw beweringen en aanmatigheden, met uw vroomheid en verwachting der zaligheid; leer uzelf weg te werpen met al uw hartstochten, uzelf aan te klagen en te veroordelen voor God, daarom, dat u (gij bewijst het immers met uw daden!) het Woord, de Wet en het Gebod, om niet te zeggen: het Evangelie, volstrekt niet eert. En als u dan de strijd tegen uw hartstocht aanvaardt, dewijl waarlijk het u te doen is om overeenkomstig Gods gebod te zijn, zo zult u ook in oprechtheid bekennen: "Onder de zondaren ben ik de voornaamste." Dat maakt gewillig, teder en liefdevol jegens uw naaste, in de eerste plaats jegens hen, die God met u verbonden heeft. O, allen, die mij heden hoort, hebt u de strijd aangebonden met uw begeerlijkheden en hartstochten, is Gods Wet en Gebod bij u dierbaarder dan uw eigen wil, dan zult u het ook wel verstaan hebben, dat wij de Wet niet naast het Evangelie aan de hand mogen houden. Christus Jezus is in de wereld gekomen om de zondaren zalig gemaakt te hebben. Zo zal het dan in uw harten waarheid zijn door Heiligen Geest: "Onder de zondaren ben ik de voornaamste; daarom kan ik mij niet bij de Wet ophouden, ook niet naar werken vragen, hoe graag ik dat ook wilde; daarom ik houd mij aan u alleen, aan U, mijn God en Heere en getrouwe Heiland! Ik geloof nu ten eeuwige leven; Gij zult het maken; kom u mijn ongelooft te hulp. Ik kan niet anders, U wilt het ook niet anders."
AMEN.

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 30 Januari 1848, 's voormiddags.